

Katarzyna Rogalska-Chodecka

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

<https://orcid.org/0000-0001-8808-9326>

kasia@umk.pl

Asymetria pomiędzy nauczaniem języka polskiego jako obcego na włoskich uniwersytetach a nauczaniem języka włoskiego jako obcego na polskich uniwersytetach

**The asymmetry between teaching Polish as a foreign language
at Italian universities and teaching Italian as a foreign language
at Polish universities**

The purpose of this article is to present an analysis of teaching Polish as a foreign language at Italian public universities and compare it with academic-level teaching of Italian in Poland. The unconventional impetus for this research arose from the challenges faced by Polish students of Italian Studies, or Applied Linguistics with Italian, in finding equivalent translation courses during their Erasmus+ exchange in Italy. The contexts differ significantly. Whereas holistic Italian Studies can be found at most major public universities in Poland, Polish Studies in Italy is narrower in scope and less popular. An observable recent trend indicates that access to study of Polish will be further restricted. Due to a decrease in student numbers Polish courses are not opened every year. In this article this phenomenon is examined, detailed lists of Polish universities offering Italian Studies and Italian universities offering Polish Studies are provided, with attention given to observable asymmetry and its causes. Ways of addressing the problem are suggested.

Keywords: Polish as a foreign language, Italian as a foreign language, Polish universities, Italian universities

Słowa kluczowe: język polski jako obcy, język włoski jako obcy, polskie uniwersytety, włoskie uniwersytety

1. Wprowadzenie

Kultura polska i włoska są sobie bliskie. Choć nie geograficznie¹, to historycznie łączy je wiele, co wpływa na kształtowanie się wzajemnych relacji. Pomimo długiej i bogatej historii wymiany kulturowej między Włochami a Polską ewolucja i obecny status nauczania języka polskiego we włoskim systemie akademickim zasługują na analizę, zwłaszcza ze względu na dostrzegalną asymetrię względem nauczania języka włoskiego jako obcego na tym samym poziomie w Polsce. Na szerzej pojętą dysproporcję w stosunkach włosko-polskich zwraca uwagę prof. Leszek Kuk, wieloletni Dyrektor Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Rzymie, podkreślający, że co do zasady występuje ona niemal zawsze na niekorzyść strony polskiej (Kuk, 2015: 122). Choć dostrzega on tendencję spadkową tej nierówności, związaną z dynamicznym wzrostem społeczno-gospodarczym Polski, niestety próżno szukać odbicia tego ogólnego trendu w opisywanym aspekcie edukacyjnym.

Filologia włoska, lingwistyka stosowana z językiem włoskim lub chociażby lektorat języka włoskiego znajdują się w ofercie edukacyjnej większości polskich publicznych uczelni wyższych. Nieco inaczej wygląda możliwość studiowania języka polskiego na włoskich uniwersytetach. Przede wszystkim należy zauważyć, że włoski system nauczania filologicznego na poziomie akademickim nie opiera się, tak jak w Polsce, na kierunkach obejmujących tylko jeden czy dwa języki obce, wobec czego próżno szukać tu kierunku o nazwie „polonistyka”. Zamiast tego studenci mają możliwość wybrania języka polskiego jako jednego spośród kilku studiowanych przez siebie języków w ramach makrokierunku (najczęściej są to *Lingue e letteratura moderne* – języki i literatury nowożytne) i często polski jest traktowany po prostu jako „dodatek”, co zwykle skutkuje ograniczeniem oferty dydaktycznej do praktycznej nauki języka oraz literatury polskiej. O ile ciężko ocenić perspektywę studenta włoskiego, o tyle stanowi to problem dla polskich studentów kierunków poświęconych językowi włoskiemu, którzy wyjeżdżają do Włoch w ramach programu

---

¹Z takim spostrzeżeniem polemizuje Kuk, który zauważa, że wiele miast polskich i włoskich historycznie wchodziło w skład tego samego imperium austriackiego, co czyniło je bliskimi również pod względem geograficznym, i podaje m.in. przykład Krakowa oraz Mediolanu (Kuk, 2015: 123).

Erasmus+: poszukując przedmiotów ekwiwalentnych do specjalistycznych zajęć językoznawczych, a zwłaszcza przekładoznawczych, prowadzonych w Polsce, często są zmuszeni do zaliczania zajęć po powrocie do kraju lub wybierania przedmiotów z praktycznej nauki języka polskiego, które niejednokrotnie jako jedyne mogą stanowić namiastkę kursów tłumaczeniowych.

Niniejszy artykuł ma na celu przegląd oferty studiów italianistycznych w Polsce oraz zestawienie jej z możliwościami uczenia się języka polskiego na publicznych uczelniach wyższych we Włoszech. Motywacją do podjęcia tego tematu jest chęć porównania sytuacji uczestników wymiany międzynarodowej: włoskich studentów *lingue moderne* przyjeżdżających do Polski oraz polskich studentów italianistyki wyjeżdżających do Włoch.

2. Nauczanie języka włoskiego na polskich uniwersytetach publicznych

Filologia włoska w Polsce cieszy się dużym zainteresowaniem i można ją studiować na większości wiodących uczelni publicznych w kraju. Niniejsza sekcja artykułu ma na celu stworzenie kompletnej listy polskich uniwersytetów publicznych oferujących możliwość studiowania języka włoskiego – zarówno kierunkowo, w ramach filologii włoskiej / italianistyki lub lingwistyki stosowanej z językiem włoskim, jak i w ramach lektoratu języka obcego (obowiązkowego w programie studiów niezwiązanych z językiem włoskim; tu poddano analizie 20 najlepszych polskich uniwersytetów). Jako baza uniwersytetów posłużył ranking uczelni akademickich „Perspektywy 2025”², z którego zostały wyselekcjonowane jedynie uczelnie publiczne. Filologię włoską mają w swojej ofercie³ m.in. Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przy czym wiele z nich oferuje studia zarówno licencjackie, jak i magisterskie, a niektóre, jak na przykład UW czy UMK w Toruniu, pozwalają na studiowanie języka włoskiego również w ramach lingwistyki stosowanej, w połączeniu z drugim językiem obcym (w przypadku UW – angielskim, niemieckim lub rosyjskim; UMK – hiszpańskim, albańskim lub czeskim)⁴. Wśród uczelni prowadzących lingwistykę stosowaną znajduje się jedna uczelnia techniczna: Politechnika Śląska w Gliwicach; wobec tego, jako

² <https://2025.ranking.perspektywy.pl/ranking/ranking-uczelni-akademickich/> [DW 6.07.2025].

³ Stan na rok akademicki 2025/2026.

⁴ Oferta dla r.ak. 2025/2026; we wcześniejszych latach uczelnie oferowały również połączenia z innymi językami.

ciekawostka, znalazła się ona również w zestawieniu. Szczegółowy wykaz polskich uczelni publicznych zapewniających możliwość studiowania italianistyki lub lingwistyki stosowanej z językiem włoskim w ramach studiów licencjackich i magisterskich przedstawiony jest w tabeli 1. Należy podkreślić, że oferując studia italianistyczne, wszystkie wymienione uczelnie w programie studiów zawarły kursy z praktycznej nauki języka włoskiego, literatury i kultury włoskiej, tłumaczeń oraz przedmioty językoznawcze.

Tabela 1. Zestawienie publicznych uczelni wyższych w Polsce oferujących możliwość studiowania filologii włoskiej lub lingwistyki stosowanej z językiem włoskim w roku akademickim 2025/2026⁵

Nazwa uczelni	Filologia włoska		Lingwistyka stosowana	
	Studia I st.	Studia II st.	Studia I st.	Studia II st.
Uniwersytet Warszawski (UW)	✓	✓	✓	✓
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (UJ)	✓	✓		
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)	✓	✓		
Politechnika Śląska w Gliwicach (PŚ)			✓	
Uniwersytet Gdański (UG)			✓	
Uniwersytet Wrocławski (UWr)	✓			✓ ⁶
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK)	✓		✓	
Uniwersytet Łódzki (UŁ)	✓	✓		
Uniwersytet Śląski w Katowicach (UŚ)	✓			
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (UMCS)	✓			
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW)	✓	✓		
Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL)	✓	✓		
Uniwersytet Szczeciński (USz)	✓	✓		
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (UKEN)	✓	✓		

Źródło: opracowanie własne.

⁵ Uczelnie zostały uporządkowane w kolejności zgodnej z miejscem zajmowanym w rankingu uczelni akademickich „Perspektywy 2025”, zaczynając od tej, która otrzymała w nim maksymalną liczbę punktów.

⁶ Kierunek o nazwie „studia romanistyczne” odpowiada charakterystyce lingwistyki stosowanej II st., tj. zakłada jednoczesne studiowanie dwóch języków obcych po ukończeniu studiów licencjackich z języka włoskiego.

Dużą dostępnością na polskich uczelniach publicznych cieszą się również lektoraty języka włoskiego. Analiza oferty edukacyjnej uniwersytetów z rankingu „Perspektywy 2025” (z pominięciem innych typów szkół wyższych, w tym uniwersytetów profilowanych: medycznych, ekonomicznych, przyrodniczych czy rolniczych) wykazała, że może je zaproponować ponad połowa spośród 20 tego typu uczelni znajdujących się na szczycie listy⁷. Na uwagę zasługuje fakt, że lektoratów z języka włoskiego nie prowadzą Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet Szczeciński, choć można tam studiować ten język w ramach filologii włoskiej lub lingwistyki stosowanej z językiem włoskim. Wśród 20 najlepszych polskich uniwersytetów publicznych (z wyłączeniem uniwersytetów profilowanych) w roku akademickim 2025/2026 możliwości uczenia się języka włoskiego – czy to w formie lektoratu, czy to na studiach italianistycznych – nie ma tylko na pięciu uczelniach: Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (choć tu lektorat języka włoskiego oferowany był do roku akademickiego 2023/2024), Uniwersytecie w Białymstoku, Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Podsumowując, można śmiało stwierdzić, że dostępność nauki języka włoskiego na polskich uczelniach jest bardzo duża. Pomijając lektoraty, w przypadku których trudno oszacować zarówno skuteczność nauczania, jak i liczbę osób, które się na nie decydują, jak również lingwistyki stosowane, gdzie również nie da się przewidzieć decyzji co do studiowanych par językowych, w roku akademickim 2025/2026 italianistyczne wyższe kształcenie kierunkowe na filologii włoskiej / italianistyce I stopnia (w trybie stacjonarnym) mogło rozpocząć aż 709 studentów⁸. Biorąc pod uwagę tak dużą obecność italianistyki na polskich uniwersytetach, nie ulega wątpliwości, że włoscy studenci językoznawstwa/literaturoznawstwa włoskiego (lub innych

⁷ Uniwersytet Warszawski (poziom podst., średnio zaawansowany, ponad średnio zaawansowany), Uniwersytet Jagielloński (A1, A2, B1, B2), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (A1, A2, B1, B2-1, B2-2 + j. włoski specjalistyczny), Uniwersytet Wrocławski (A1-I, A1-II, B1, B2-I, B2-II, B2+), Uniwersytet Śląski w Katowicach (A1), Uniwersytet Opolski (A1, A1/A2, A2, B1, B1/B2, B2, B2+, C1, C2), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (brak informacji o poziomach), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (A1 – kurs 4-semestralny, B1 – kurs 4-semestralny), Katolicki Uniwersytet Lubelski (A1, A2, B2, B2+), Uniwersytet Zielonogórski (A1-B2+), Uniwersytet Rzeszowski (poziom podst. i średnio zaawansowany). Lista stworzona na podstawie informacji o przedmiotach oferowanych przez uczelniane centra/studia językowe. Określenie poziomów według opisu dostępnego w uniwersyteckich systemach obsługi studentów.

⁸ Według danych z internetowych systemów rekrutacji na studia I stopnia w ramach filologii włoskiej / italianistyki w r.ak. 2025/2026 uczelnie wykazane w tab. 1 przewidują następującą liczbę miejsc: UW – 76, UJ – 70, UAM – 50, UWr – 50, UMK – 35, UŁ – 50, UŚ – 75, UMCS – 23, UKSW – 100, KUL – 30, USz – 50, UKEN – 100.

studiów filologicznych) przyjeżdżający do Polski na wymianę studencką w ramach programu Erasmus+ nie mierzą się z problemem polskich studentów wyjeżdżających do Włoch, który był motywacją do przeprowadzenia niniejszej analizy, czyli z brakiem specjalistycznych przedmiotów językoznawczych (zwłaszcza przekładoznawczych) uwzględniających ich język ojczysty.

3. Nauczanie języka polskiego na włoskich uniwersytetach publicznych

Ze względu na specyfikę studiowania we Włoszech, pokrótce przedstawioną we wstępie, przygotowanie analogicznego zestawienia włoskich uczelni oferujących holistyczne kształcenie polonistyczne (obejmujące nie tylko praktyczną naukę języka polskiego i literaturę polską, ale również przedmioty językoznawcze, w tym tłumaczenia) nie należy do łatwych zadań. Choć wiele włoskich uniwersytetów prowadzi zajęcia z języka polskiego na różnych poziomach, a nawet zajęcia poświęcone literaturze – czy to krajów Europy Środkowo-Wschodniej, czy też konkretnie polskiej – zajęcia specjalistyczne, w tym przekładoznawcze, są rzadkością. W tej sytuacji polski student przyjeżdżający na wymianę na włoski uniwersytet, mający tego typu przedmioty w polskim programie studiów, znajduje się w trudnej sytuacji – może zapisać się na lektorat języka polskiego na najwyższym dostępnym poziomie, licząc na to, że pojawią się tam elementy tłumaczeń, lub mierzyć się z koniecznością zaliczania przedmiotu po powrocie do kraju, co kłóci się z ideą stypendium Erasmus+. Niniejsza sekcja poświęcona jest przedstawieniu włoskich uczelni publicznych oferujących zajęcia z praktycznej nauki języka polskiego, jak również próbie wyodrębnienia tych uczelni, na których można studiować polonistykę bardziej „kompleksowo”.

Stając przed wyborem uczelni, na której warto zrealizować stypendium Erasmus+, studenci często kierują się jej ogólnym poziomem nauczania. O ile do przygotowania zestawienia polskich uczelni oferujących możliwość studiowania języka włoskiego na poziomie akademickim wykorzystano ranking uczelni magazynu „Perspektywy”, o tyle, co ciekawe, we Włoszech tego typu rankingi nie są przeprowadzane. W związku z tym niniejsza sekcja została przygotowana na podstawie tzw. Rankingu Szanghajskiego (*Academic Ranking of World Universities*, ARWU) z 2024 roku⁹, który niewątpliwie może stanowić inspirację przy podejmowaniu decyzji przez studenta. W ostatniej jego edycji znalazły się 42 włoskie uczelnie, z których 33 to uczelnie publiczne oferujące kształcenie filologiczne. Warto jednak zauważyć, że studia po-

---

⁹ <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2024> [DW 10.07.2025].

lonistyczne obecne są również na uniwersytetach niewziętych pod uwagę w zestawieniu, niejednokrotnie współpracujących w ramach wymiany zagranicznej z uniwersytetami polskimi – zostaną one również omówione w niniejszej sekcji.

Swoistą przeszkodą w porównywaniu sytuacji polonistyki we Włoszech z sytuacją polskiej italianistyki jest wspomniana już specyfika włoskiego szkolnictwa wyższego. Praktyką na włoskich uniwersytetach jest tworzenie makrokierunków, czyli – w przypadku studiów filologicznych – łączenie wielu języków pod parasolem studiów językoznawczych lub literaturoznawczych. Choć rozpoczynając takie studia, studenci zobowiązani są do podpisania tzw. *piano di studio* (planu studiów), który musi zostać zatwierdzony przez koordynatora kierunku jako spójny i logiczny, w praktyce, w trakcie studiów, może być on zmieniony, a większość włoskich uniwersytetów pozwala na wprowadzenie modyfikacji na początku każdego roku akademickiego. W konsekwencji studenci uczęszczają na wybrane przez siebie zajęcia przypisane do danego „koszyka” językowego nie zawsze przez cały okres studiów, jak ma to miejsce na polskich uczelniach, a np. przez rok, tym samym to sam student decyduje o stopniu „polskości” swoich makrostudiów. Choć tego typu sytuacje niewątpliwie nie są nagminne, stanowiąca ukłon w stronę studenta dalece idąca elastyczność w dostosowywaniu programu studiów do indywidualnych potrzeb może skutkować fragmentaryczną wiedzą w studiowanych dziedzinach.

Praktyczna nauka języka polskiego jest zazwyczaj oferowana na włoskich uniwersytetach w ramach lektoratów, dostępnych dla studentów zarówno studiów filologicznych (najczęściej jako makrokierunek *Lingue moderne/straniere* – języki nowożytny/obce, obejmujący dodatkowo literaturę i tłumaczenia), jak i innych studiów humanistycznych (np. *Scienze politiche* – politologia). Na pierwszym roku są to najczęściej zajęcia prowadzone „od zera”. Wśród 33 włoskich uniwersytetów z Listy Szanghajskiej branych pod uwagę w niniejszej analizie 10 ma w swojej ofercie lektorat z języka polskiego. Co ciekawe (w porównaniu z lektoratami języka włoskiego w Polsce), większość uniwersytetów z lektoratem języka polskiego pozwala również na studiowanie polskiej literatury i tłumaczeń. Obecność tych ostatnich w programach studiów cieszy, choć niejednokrotnie ze względu na brak zainteresowania (i wystarczającej znajomości języka polskiego) wśród włoskich studentów kursy te nie są uruchamiane. Tabela 2 prezentuje dane pozyskane ze stron internetowych 33 włoskich uniwersytetów ujętych w Rankingu Szanghajskim.

Uniwersytetem o najbogatszej historii w kontekście polonistyki we Włoszech jest bez wątpienia rzymska La Sapienza, której katedra polonistyki została utworzona już w roku akademickim 1929/1930 (Marinelli, 1998: 69). Uniwersytet prowadzi studia polonistyczne w ramach kierunku

licencjackiego *Lingue, culture, letteratura, traduzione* (języki, kultury, literatury, przekład) oraz magisterskiego *Scienze linguistiche, letterarie e della traduzione* (językoznawstwo, literatura i przekład), obejmujące zarówno lektorat z praktycznej nauki języka polskiego, jak i zajęcia poświęcone literaturze i tłumaczeniom¹⁰.

Tabela 2. Włoskie uniwersytety publiczne ujęte w Rankingu Szanghajskim, które mają w swojej ofercie na rok akademicki 2025/2026 zajęcia z języka polskiego

Uniwersytet	Studia I st.	Studia II st.	Lektorat języka polskiego	Literatura polska	Tłumaczenia
La Sapienza	✓	✓	✓	✓	✓
UniMi	✓	✓	✓	✓	✓
UniPi	✓	✓	✓	✓	✓
UniBo	✓	✓	✓	✓	✓
UniPd	✓	✓	✓	✓	✓
UniTo	✓	✓	✓	✓	✓
UniGe	✓	✓	✓	✓	✓
UniBa	✓		✓		✓
UniToV	✓	✓	✓	✓	
UniUd			✓	✓	✓

Źródło: opracowanie własne.

Uniwersytet Mediolański (UniMi) oferuje naukę języka polskiego w ramach aż czterech makrokierunków: licencjackich *Lingue e letterature moderne* (języki i literatury nowożytne) i *Lingue e letterature straniere* (języki i literatury obce) oraz magisterskich *Lingue e letterature per la formazione, la critica e la traduzione* (języki i literatury w nauczaniu, krytyce i tłumaczeniach) i *Lingue e letterature europee ed extraeuropee* (języki i literatury europejskie i pozaeuropejskie). Choć wybór przedmiotów związanych z językiem polskim jest pozornie ograniczony do praktycznej nauki języka polskiego (od poziomu A1 do C1) oraz literatury polskiej, po szczegółowej analizie sylabusów lektoratu na poziomie B2 i C1 okazuje się, że są to kursy w dużej mierze tłumaczeniowe, uwzględniające nawet przekład specjalistyczny¹¹.

Również Uniwersytet w Pizie (UniPi) ma w swojej ofercie cały wachlarz przedmiotów w języku polskim. Znajdziemy tu praktyczną naukę języka polskiego oraz zajęcia z literatury polskiej i tłumaczeń na każdym poziomie

¹⁰ <https://polonisticasapienza.wordpress.com/laurea-triennale/> i <https://polonisticasapienza.wordpress.com/laurea-magistrale/> [DW 15.07.2025].

¹¹ <https://www.unimi.it/it/corsi/insegnamenti-dei-corsi-di-laurea/2025/lingua-polacca-lm-2> [DW 16.07.2025].

zaawansowania, przypisane do programu studiów pierwszego stopnia na kierunkach *Lingue e letterature straniere* (języki i literatury obce) i *Lingue, letterature e comunicazione interculturale* (języki, literatury i komunikacja międzykulturowa) oraz studiów drugiego stopnia *Lingue, letterature e filologie europee* (języki, literatury i filologie europejskie) i *Linguistica e traduzione* (językoznawstwo i przekład); do tego, z wyłączeniem tłumaczeń, na kierunkach licencjackich *Lettere* (literatura) oraz *Filosofia* (filozofia) i magisterskim *Italianistica* (italianistyka)¹².

Kolejny w zestawieniu Uniwersytet Boloński (UniBo) umożliwia naukę języka polskiego na kierunku licencjackim *Lingue e letterature straniere* (języki i literatury obce) oraz magisterskich *Letterature moderne, comparate e postcoloniali* (Literatura nowożytna, komparatywna i postkolonialna) i *Lingua e cultura italiane per stranieri* (Język i kultura włoska dla obcokrajowców). Co ciekawe, lektura sylabusów przedmiotów dostępnych w ramach studiów polonistycznych wskazuje na bardzo bogaty program obejmujący nie tylko praktyczną naukę języka polskiego, literaturę i tłumaczenia, ale również elementy językoznawstwa i kultury polskiej¹³.

Podobnie wygląda sytuacja na Uniwersytecie Padewskim (UniPd), gdzie w ramach studiów licencjackich *Lingue, letterature e mediazione culturale* (języki, literatury i mediacja kulturowa), *Lettere* (literatura) i magisterskich *Lingue moderne per la comunicazione e la cooperazione internazionale* (języki nowożytne dla komunikacji i współpracy międzynarodowej), *Filologia moderna* (filologia nowożytna), *Lingue e letterature europee e americane* (języki i literatury europejskie i amerykańskie) można zarówno uczyć się języka polskiego na lektoracie, jak i zdobywać wiedzę specjalistyczną na zajęciach z polskiej literatury, językoznawstwa i tłumaczeń¹⁴.

Na Uniwersytecie Turyńskim (UniTo) także znajdziemy tradycyjny lektorat oraz zajęcia z literatury polskiej i tłumaczeń w ramach studiów pierwszego stopnia *Lingue e letterature moderne* (języki i literatury nowożytne) i *Scienze della Mediazione Linguistica* (nauki o mediacji językowej) oraz drugiego stopnia *Lingue e letterature moderne* (języki i literatury nowożytne), *Comunicazione internazionale per il turismo* (komunikacja międzynarodowa w turystyce), *Lingue straniere per la comunicazione internazionale* (języki obce w komunikacji międzynarodowej) i *Traduzione* (przekład). Uniwersytet

¹² <https://unipi.coursecatalogue.cineca.it/cerca-insegnamenti> [DW 16.07.2025].

¹³ <https://www.unibo.it/it/studiare/insegnamenti-competenze-trasversali-moocs/insegnamenti?search=True&descrizioneMateria=polacco&annoAccademico=2025&codiceAmbito=&codiceCampus=&codiceTipoCorso=&linguaInsegnamento=&DescInsegnamentoButton=cerca> [DW 16.07.2025].

¹⁴ <https://www.unipd.it/en/contatti/rubrica/?detail=Y&ruolo=1&checkout=cerca&persona=PIACENTINI&key=FFFF543E499BE392453F4C542FD95F8F> [DW 16.07.2025].

prowadzi też na wymienionych kierunkach zajęcia polonistyczne dla studentów pochodzenia polskiego¹⁵.

Kolejnym uniwersytetem pozwalającym na uczenie się języka polskiego jest Uniwersytet w Genewie (UniGe) – znajdziemy tu zajęcia z praktycznej nauki języka (z elementami tłumaczeń), literatury oraz kultury przeznaczone dla studentów *Lingue e culture moderne* (języki i kultury nowożytne) I stopnia i *Lingue e letteratura moderne per i servizi culturali* (języki i literatury nowożytne w pracy na rzecz kultury) II stopnia¹⁶.

Z kolei Uniwersytet w Bari im. Aldo Moro (UniBa) pozwala na wybranie języka polskiego jako jednego z trzech nauczanych na kierunku licencjackim *Lingue e culture per il turismo e la mediazione internazionale* (języki i kultury w turystyce i mediacji międzynarodowej), brak tu jednak zajęć z literatury polskiej, a sam kurs polonistyczny obejmuje dwa z trzech lat studiów¹⁷.

Uniwersytetem o bogatej historii nauczania języka polskiego jest też Uniwersytet Rzymski Tor Vergata (UniToV), na którym język polski można studiować na trzech kierunkach: licencjackich *Lingue e letteratura moderne* (języki i literatury nowożytne) i *Lingue nella società dell'informazione* (języki w społeczeństwie informacyjnym) oraz magisterskim *Lingue e letteratura europee e americane* (języki i literatury europejskie i amerykańskie), w ramach zarówno praktycznej nauki języka (z elementami kultury i historii), jak i zajęć poświęconych literaturze polskiej. Uniwersytet deklaruje też obecność specjalnych zajęć polonistycznych dla studentów pochodzenia polskiego, nie ma jednak jednoznacznej informacji o zajęciach poświęconych tłumaczeniom¹⁸.

Uniwersytet w Udinie (UniUd), zamykający Ranking Szanghajski we Włoszech, podobnie jak większość poprzedników umożliwia studiowanie języka polskiego zarówno na studiach licencjackich (*Lingue e letteratura straniere* – języki i literatury obce; *Mediazione culturale* – mediacje kulturowe), jak i magisterskich (*Lingue e letteratura europee ed extraeuropee* – języki i kultury europejskie i pozaeuropejskie; *Traduzione e mediazione culturale* – tłumaczenia i mediacje kulturowe), oferując szeroki wachlarz przedmiotów praktycznych, poświęconych literaturze, kulturze i tłumaczeniom¹⁹.

Spośród 33 uniwersytetów publicznych ujętych w Rankingu Szanghajski, żadnych zajęć związanych z nauczaniem języka polskiego jako obcego

¹⁵ <https://nawa.gov.pl/images/LEKTORZY/2025/Informacje-o-lektoratach---nabor-2025-2026--od-10-lutego.pdf> [DW 19.07.2025].

¹⁶ <https://corsi.unige.it/off.f/2024/ins/index> [DW 18.07.2025].

¹⁷ <https://www.uniba.it/it/corsi/lingue-culture-turismo-mediazione-internazionale/studiare/programmi-a-a-2025-2026> [DW 18.07.2025].

¹⁸ <https://nawa.gov.pl/images/LEKTORZY/2025/Informacje-o-lektoratach---nabor-2025-2026--od-10-lutego.pdf> [DW 19.07.2025].

¹⁹ <https://www.uniud.it/it/didattica/corsi> [DW 13.12.2025].

w roku akademickim 2025/2026 nie oferują aż 23 uczelnie, choć niektóre z nich podejmowały pewne działania związane z propagowaniem polskiego języka i kultury. Na Uniwersytecie Florenckim język polski był obecny w programach studiów filologicznych do roku akademickiego 2022/2023, na Uniwersytecie w Katanii w roku akademickim 2022/2023 odbywał się lektorat języka polskiego z elementami kultury na poziomie A1–A2²⁰, a Uniwersytet w Weronie w roku 2024/2025 oferował jednosemestralny intensywny kurs języka, literatury i kultury polskiej w ramach projektu NAWA we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim, który można było umieścić w planie studiów²¹.

Warto podkreślić, że powyższe opracowanie nie wyczerpuje tematu polonistyki i obecności języka polskiego na włoskich uniwersytetach. Uniwersytety spoza rankingu (a według danych Ministero dell'Università e della Ricerca, czyli włoskiego odpowiednika Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, takich publicznych uczelni wyższych jest we Włoszech jeszcze 23²²) również objęte są umowami bilateralnymi o współpracy międzynarodowej z polskimi szkołami wyższymi, a tym samym goszczą polskich studentów italianistyki w ramach programu Erasmus+. Niestety, w ich przypadku wybór przedmiotów polonistycznych jest bardzo ograniczony, co stanowi spore wyzwanie dla studentów chcących zrealizować przedmioty przekładowe. Tabela 3 stanowi zestawienie bardzo ubogiej oferty nauczania języka polskiego tych uczelni.

Tabela 3. Włoskie uniwersytety publiczne spoza Rankingu Szanghajskiego mające w swojej ofercie na rok 2025/2026 zajęcia z języka polskiego

Uniwersytet	Studia I st.	Studia II st.	Lektorat języka polskiego	Literatura polska	Tłumaczenia
L'Orientale	✓	✓	✓	✓	
Ca' Foscari	✓	✓	✓	✓	✓

Źródło: opracowanie własne.

Pierwszy uniwersytet w tabeli to neapolitański L'Orientale, specjalizujący się w nauczaniu pozaeuropejskich języków obcych, jednak mający w swojej ofercie studia stopnia pierwszego (i to na aż trzech kierunkach) i drugiego pozwalające na naukę języka polskiego oraz studiowanie literatury polskiej. Niestety brak tu zajęć tłumaczeniowych²³. Z kolei drugi uniwersy-

²⁰ <https://www.cla.unict.it/news/corso-di-lingua-e-cultura-polacca-a1a2> [DW 18.07.2025].

²¹ <https://www.dlls.univr.it/?ent=iniziativa&did=1&id=13330> [DW 19.07.2025].

²² <https://www.mur.gov.it/aree-tematiche/universita/le-universita/universita-statali> [DW 17.12.2025].

²³ <https://www.unior.it/it/studia-con-noi/didattica/offerta-formativa> [DW 16.12.2025].

tet, tym razem mogący poszczycić się bardzo kompleksowym podejściem do studiów polonistycznych, to wenecki Uniwersytet Ca' Foscari. W ofercie studiów zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia znajdują się przedmioty związane z językiem polskim, polską literaturą i kulturą, przy czym te drugie oferują również zajęcia tłumaczeniowe²⁴.

4. Popularność filologii polskiej we Włoszech

Choć uczelnie włoskie nie publikują danych dotyczących popularności kierunków polonistycznych wśród studentów (Włochów i obcokrajowców), pewne informacje na ten temat można wyczytać z raportu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) opublikowanego w związku z programem *Lektorzy 2025*, który na celu popularyzację języka polskiego poza granicami Polski poprzez rekrutowanie kandydatów na lektorów języka polskiego jako obcego i rekomendowanie ich do pracy na uczelniach zagranicznych²⁵. Raport NAWA uwzględnia pięć włoskich uniwersytetów. Zadeklarowaną przez nie liczbę studentów języka polskiego w roku akademickim 2024/2025 przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Liczba studentów języka polskiego na włoskich uczelniach biorących udział w programie NAWA Lektorzy 2025

Uniwersytet	Deklarowana liczba studentów	Dodatkowe informacje
Uniwersytet im. Aldo Moro w Bari	13	I rok – 8 II rok – 5
Uniwersytet w Pizie	0	2023/2024 – 15 2024/2025 – brak lektoratu
Uniwersytet w Genui	20	20
Uniwersytet w Turynie	41	41 (studia I i II stopnia)
Uniwersytet Rzymski Tor Vergata	15 / 17 ²⁶	15 / 17

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://nawa.gov.pl/images/LEKTORZY/2025/Informacje-o-lektoratach---nabor-2025-2026-od-10-lutego.pdf> (DW 19.07.2025).

Fakt, że w raporcie ujęto tylko pięć spośród 12 uniwersytetów oferujących nauczanie języka polskiego, jak również duże zróżnicowanie w liczbie

²⁴ <https://www.unive.it/data/8321/> [DW 16.12.2025].

²⁵ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-lektorzy> [DW 19.07.2025].

²⁶ Liczba studentów języka polskiego zadeklarowanych przez uniwersytet w dwóch różnych częściach formularza jest odmienna.

studentów (na uwagę zasługuje tu Uniwersytet w Turynie, gdzie w ramach samego kierunku *Scienze della mediazione linguistica* język polski studiuje aż 26 osób) powodują, że trudno wyciągnąć wnioski, które mogłyby być reprezentatywne dla wszystkich uczelni poddanych analizie w drugiej sekcji artykułu. Niemniej jednak można zaryzykować stwierdzenie, że choć język polski cieszy się pewnym zainteresowaniem wśród studentów we Włoszech, to niewątpliwie, w przeciwieństwie do italianistyki w Polsce, nie jest to jeden z najpopularniejszych kierunków na uczelniach, które go oferują. Cieszy jednak sam fakt wieloletniego utrzymywania się polonistyki na włoskich uniwersytetach oraz to, że – mimo wygaszenia lektoratu na Uniwersytecie w Pizie w roku akademickim 2024/2025 – nauka języka polskiego ponownie pojawiła się w ofercie uczelni w roku 2025/2026.

5. Podsumowanie

Niniejszy artykuł miał na celu przedstawienie szczegółowej oferty nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie uniwersyteckim we Włoszech. Motywacją do przyjrzenia się temu zjawisku była dość niekonwencjonalna, a mianowicie wynikała z trudności ze znalezieniem ekwiwalentnych przedmiotów tłumaczeniowych przez polskich studentów filologii włoskiej lub lingwistyki stosowanej z językiem włoskim wyjeżdżających na studia do Włoch w ramach programu Erasmus+. O ile holistyczne studia poświęcone językowi włoskiemu są dostępne na większości wiodących publicznych uczelni wyższych w Polsce, o tyle znalezienie we Włoszech specjalistycznych zajęć przekładoznawczych, niebędących częścią lektoratu języka polskiego, jest trudne, a obserwowana w ostatnich latach tendencja wskazuje na to, że możliwość studiowania języka polskiego może być jeszcze bardziej ograniczona. W tym kontekście ogromną rolę odgrywają projekty mające na celu popularyzację języka polskiego wśród włoskich studentów; poza wspomnianym już projektem *Lektorzy NAWA* od grudnia 2024 roku finansuje projekt *Polacy o Włochach – Włosi o Polakach (język, literatura, kultura)* na Uniwersytecie w Weronie, zakładający przeprowadzenie przez polonistów z UŁ „turbokursu” języka polskiego i wygłoszenie wykładów popularyzujących wiedzę z zakresu języka polskiego, literatury i kultury polskiej²⁷. Tego typu działania dają nadzieję nie tylko na utrzymanie, ale też na wzrost zainteresowania językiem polskim we Włoszech, a w konsekwencji – na powrót zajęć polonistycznych tam, gdzie zostały one tymczasowo lub permanentnie wygaszone.

---

²⁷ <https://www.uni.lodz.pl/nauka-i-badania/szczegoly/nauka-jezyka-polskiego-we-wloszech-projekt-polonistow-z-finansowaniem-od-nawa> [DW 23.07.2025].

Bibliografia

- Kuk L. (2015), *Daleko czy blisko? Obraz Polski i Polaków we Włoszech: uwarunkowania historyczne i współczesne kierunki ewolucji*. „Kultura Współczesna. Teoria, Interpretacje, Praktyka”, nr 1, s. 122–135.
- Marinelli L. (1998), *O polonistyce na Uniwersytecie „La Sapienza”: Krótka historia, niektóre dane oraz kilka perspektywicznych myśli*, (w:) Chemperek D. (red.) Kongres polonistyki zagranicznej, Warszawa 4-6 września 1998. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 69–79.

Netografia

- <https://2025.ranking.perspektywy.pl/ranking/ranking-uczelnia-akademickich/> [DW 6.07.2025].
- <https://corsi.unige.it/off.f/2024/ins/index> [DW 18.07.2025].
- <https://nawa.gov.pl/images/LEKTORZY/2025/Informacje-o-lektoratach---nabor-2025-2026-od-10-lutego.pdf> [DW 19.07.2025].
- <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-lektorzy> [DW 19.07.2025].
- <https://polonisticasapienza.wordpress.com/laurea-magistrale/> [DW 15.07.2025].
- <https://polonisticasapienza.wordpress.com/laurea-triennale/> [DW 15.07.2025].
- <https://unipi.coursecatalogue.cineca.it/cerca-insegnamenti> [DW 16.07.2025].
- <https://www.cla.unict.it/news/corso-di-lingua-e-cultura-polacca-a1a2> [DW 18.07.2025].
- <https://www.dlls.univr.it/?ent=iniziativa&did=1&id=13330> [DW 19.07.2025].
- <https://www.mur.gov.it/it/aree-tematiche/universita/le-universita/universita-statali> [DW 17.12.2025].
- <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2024> [DW 10.07.2025].
- <https://www.uniba.it/it/corsi/lingue-culture-turismo-mediazione-internazionale/studiare/programmi-a-a-2025-2026> [DW 18.07.2025].
- <https://www.unibo.it/it/studiare/insegnamenti-competenze-trasversali-moocs/insegnamenti?search=True&descrizioneMateria=polacco&annoAccademico=2025&codiceAmbito=&codiceCampus=&codiceTipoCorso=&linguaInsegnamento=&DescInsegnamentoButton=cerca> [DW 16.07.2025].
- <https://www.unimi.it/it/corsi/insegnamenti-dei-corsi-di-laurea/2025/lingua-polacca-lm-2> [DW 16.07.2025].
- <https://www.uni.lodz.pl/nauka-i-badania/szczegoly/nauka-jezyka-polskiego-we-wloszech-projekt-polonistow-z-finansowaniem-od-nawa> [DW 23.07.2025].
- <https://www.unior.it/it/studia-con-noi/didattica/offerta-formativa> [DW 16.12.2025].
- <https://www.unipd.it/en/contatti/rubrica/?detail=Y&ruolo=1&checkout=cerca&persona=PIACENTINI&key=FFFF543E499BE392453F4C542FD95F8F> [DW 16.07.2025].
- <https://www.uniud.it/it/didattica/corsi> [DW 13.12.2025].
- <https://www.unive.it/data/8321/> [DW 16.12.2025].

Received: 25.07.2025

Revised: 19.12.2025

Accepted: 11.01.2026